

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ภาพลักษณ์ “ผู้หญิงเหนือ” ตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 25 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 26

ชื่อผู้เขียน

นางสาวภักดีกุล รัตนา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อ.ดร.จิตรภรณ์ ตันรัตนกุล

ประธานกรรมการ

ศ.ดร.ยศ สันตสมบัติ

กรรมการ

อ.อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์

กรรมการ

อ.สายชล สัตยานุรักษ์

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ภาพลักษณ์ “ผู้หญิงเหนือ” ตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 25 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 26” มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาถึงที่มาของทัศนคติทางสังคมของคนกลุ่มต่างๆ ต่อผู้หญิงเหนือ ตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 25 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 26 โดยคำนึงถึงลักษณะความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมไปถึงวิถีชีวิต และแนวคิดของคนแต่ละกลุ่ม แล้วอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลให้ทัศนคติต่อผู้หญิงเหนือบางประการกลายเป็นทัศนคติครอบงำที่ทำให้เกิดเป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงเหนือในเวลาต่อมา

ผลการศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือเกิดจากทัศนคติทางสังคมของคนในสังคมล้านนา และสังคมภายนอก โดยเฉพาะจากกรุงเทพฯ ที่เข้ามาสัมพันธ์กับล้านนาตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ ความแตกต่างของพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมของกรุงเทพฯ และล้านนาในช่วงเวลาดังกล่าวส่งผลให้ชนชั้นสูงกรุงเทพฯ เกิดทัศนคติเชิงดูแคลนผู้หญิงล้านนาในทุกชนชั้น ทัศนคติเชิงดูแคลนนี้ผลักดันให้ชนชั้นสูงล้านนาสร้างภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือในอีกลักษณะหนึ่ง ด้วยการปรุงแต่งศิลปวัฒนธรรมของตนเองให้วิไลซ์และยืนยันถึงลักษณะเฉพาะดัง

กล่าวผ่านการแสดงออกของผู้หญิงเช่นรูปแบบการแต่งกาย การเกล้าผมแซมคอกไม้ ความนุ่มนวล อ่อนหวานจากท่าทางการพ้อน และความดีงามผ่านเนื้อหาของละคร

ความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมระหว่างกรุงเทพฯกับล้านนาที่ มีอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงของภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือ กล่าวคือ ภาพลักษณ์ผู้หญิง เหนือมีลักษณะซับซ้อนยิ่งขึ้น อันเป็นผลจากการขยายตัวของกลุ่มคนชั้นกลางท้องถิ่นที่ได้รับผลประโยชน์จากการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์จากภายนอกอาทิ รัฐบาลกรุงเทพฯ และ นายทุนส่วนกลาง ซึ่งการเลือกรับภาพบางภาพของผู้หญิงเหนือของคนชั้นกลางท้องถิ่นเพื่อสร้าง เป็นภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือนั้น คนกลุ่มนี้คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากภาพลักษณ์นั้น ๆ และอาศัยสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่ภาพลักษณ์ดังกล่าวส่งผลให้ภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือบางภาพกลายเป็น ภาพที่มีอิทธิพลจนครอบงำความคิดของคนทั่วไปให้ยอมรับต่อภาพนั้น ขณะที่บางภาพแม้จะมีการ เสนออย่างต่อเนื่องแต่กลับไม่สามารถสร้างการยอมรับ และไม่มีพลังมากพอที่จะครอบงำความคิด ทางสังคมได้ และบางภาพได้ลบเลือนไปจากการรับรู้ของสังคม ทั้งนี้เพราะการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ ทำให้ภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือที่นายทุนท้องถิ่นสร้างขึ้นนั้นมีอิทธิพล มากยิ่งขึ้น

นอกจากภาพลักษณ์ของผู้หญิงเหนือที่กลุ่มนายทุนท้องถิ่นและรัฐสร้างและส่งเสริมให้แพร่ หลายเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแล้ว ยังมีภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือชั้นสูงที่เกิดขึ้นจาก ความสำเร็จของเจ้านายฝ่ายเหนือ ในการเสนอภาพลักษณ์ของตนโดยการมีบทบาทต่าง ๆ ในวง สังคมชั้นสูงของไทยและการเน้นความจงรักภักดีต่อราชวงศ์จักรีด้วย

ผลของการศึกษานี้คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสตรีทั้งในแง่ความเข้าใจในคุณค่า ของตนเองโดยไม่ยึดติดกับภาพที่ถูกสร้างขึ้น อันจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคมเพื่อสร้างแผน พัฒนาสตรีด้วยความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของผู้หญิงตามสภาพที่เป็นจริง

Thesis Title	Images of “Northern Women” from Late 25th to Early 26th Centuries (B.E.)	
Author	Ms. Pakdeekul Ratana	
M.A.	History	
Examining Committee	Lecturer Dr. Chitraporn Tanratanakul	Chairman
	Prof. Dr. Yos Santasombat	Member
	Lecturer Attajak Satayanurak	Member
	Lecturer Saichon Satayanurak	Member

ABSTRACT

The purpose of this study, “Images of ‘Northern Women’ from Late 25th to Early 26th Centuries (B.E.)” aims at :

- 1) to find out the social attitudes which has affected the images of northern women from late 25th to early 26th centuries (B.E.) that are related to politics and economics including the societies in which life-styles and conception are determined.
- 2) to find out important factors which can possibly create certain influential attitudes towards northern women.

The study reveals that the attitudes of Lanna and Siam societies have affected the images of northern women. The different bases of politics, economics, and societies between Lanai and Siam affect the attitudes of the Siamese elite to look down upon all classes of the northern women. Such attitudes, as a matter of fact, leads to the rectum of Siamese royalty to resist thereby result attempts to improve, create and refine the Lanai culture in such a way

that it reflects the unique feature of Lanai culture. The northern women are then served as the principal presenter of the unique culture by means of the costumes, hair style, grace and beauty.

The continuity of the relationship between Lanai and Siam leads to the changing of the images of northern women. In addition, the expansion of local middle class which has thus contributed to the images of the northern women to be more complex. For certain reasons, this local middle class has deliberately selected some characteristics of northern women that leads to the fabrication of certain images to suit their benefits. The point is the local capitalists can utilize publishing media to reflect their attitudes regarding northern women. Such an action has had an impact on some images of northern women; which turns out to be dominant and therefore influences social thinking. Some other impact cannot create social acknowledgment; while some gradually disappear.

Another factor that has caused the creation of the images of northern women among the local capitalists has more influence in the society and has led to the promotion of tourism in northern Thailand on the government level.

Besides, not only the images of northern women which the local capitalists and the government create in response to their economic benefits, but, there are also the images of northern high class women which show the achievement of their own roles by presenting themselves as the members of Thai high class society which particularly emphasizes the allegiance of the Chakri dynasty.

It is hoped that the result of this study will be beneficial to the development of the true traits of Thai women. An understanding of women virtue without adopting some existing images would help developing human resource plans.